

Věstník MZd ČR, částka 12/2019

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru
VŠEOBECNÁ SESTRA - DOMÁCÍ PÉČE A HOSPICOVÁ PÉČE

2019

1 Cíl specializačního vzdělávání

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

2.1 Vstupní podmínky

2.2 průběh specializačního vzdělávání

3 Učební plán

3.1 Učební osnovy odborných modulů - povinné

3.1.1 Učební osnova odborného modulu 1

3.1.2 Učební osnova odborného modulu 2

3.1.3 Učební osnova odborného modulu 3

4 Hodnocení účastníka v průběhu vzdělávání

5 Profil absolventa

5.1 Charakteristika profesních kompetencí, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

7 Tabulka modulů

8 Seznam doporučených zdrojů

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání všeobecných sester v oboru **Domácí péče a hospicová péče** je získání specializované způsobilosti s označením odbornosti **Sestra pro domácí a hospicovou péči** osvojením si potřebných teoretických vědomostí, praktických dovedností, návyků týmové spolupráce i schopnosti samostatného rozhodování pro činnosti stanovené platnými právními předpisy.

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

2.1 Vstupní podmínky

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru **Domácí péče a hospicová péče** je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání **všeobecné sestry** dle zákona [č. 96/2004 Sb.](#), o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.).

Další podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru **Domácí péče a hospicová péče** je prokázání alespoň jednoho roku výkonu povolání všeobecné sestry při poskytování zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta podle [§10](#) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 372/2011 Sb.) nebo v hospici podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo alespoň 2 roky výkonu povolání všeobecné sestry v lůžkové péči podle [§9](#) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo ambulantní péči podle [§7](#) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo 2 roky výkonu povolání všeobecné sestry v zařízeních sociálních služeb, podle [§34](#) zákona č. 108/2006 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů a to v rozsahu alespoň poloviny týdenní pracovní doby.

2.2 Průběh specializačního vzdělávání

Vzdělávací program uskutečňuje akreditované zařízení. Akreditovaným zařízením je poskytovatel zdravotních služeb, jiná právnická osoba nebo fyzická osoba, kterým ministerstvo udělilo akreditaci v souladu s [§45](#) odst. 1 písmeno a) zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Udělením akreditace se získává oprávnění k uskutečňování vzdělávacího programu nebo jeho části.

Vzdělávací program obsahuje celkem 520 hodin teoretického vzdělávání a praktické výuky. Praktická výuka tvoří alespoň 50 % celkového počtu hodin, včetně odborné praxe na pracovištích akreditovaného, ale i neakreditovaného zařízení v rozsahu stanoveném tímto vzdělávacím programem.

Vyučovací hodina teorie trvá 45 minut, vyučovací hodina odborné praxe trvá 60 minut. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil.

Vzdělávací program specializačního vzdělávání se skládá z modulů. Modulem se rozumí ucelená část vzdělávacího programu s počtem hodin, který je stanoven vzdělávacím programem jako minimální, přičemž uzavření každého modulu je zakončeno hodnocením úrovně dosažených výsledků vzdělávání.

Optimální doba specializačního vzdělávání je 18-24 měsíců, kterou lze prodloužit nebo zkrátit při zachování kvality vzdělávání a počtu hodin vzdělávacího programu. Část specializačního vzdělávání lze absolvovat distanční formou studia, např. metodou e-learningu.

Účastník specializačního vzdělávání vede evidenci o průběhu specializačního vzdělávání v tzv. Logbooku (deníku, studijním průkazu), do něhož provádí školitel záznamy o provedených výkonech v rámci odborné praxe na neakreditovaném pracovišti nebo na pracovišti akreditovaného zařízení, na kterém probíhá praktická část vzdělávacího programu. Záznamy do Logbooku provádí rovněž lektor pro teoretickou výuku.

Seznam a počet výkonů uvedených v kapitole 3.1. Učební osnovy odborných modulů, je

stanoven jako minimální, avšak tak, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po stránce praktické.

Podmínkou pro přihlášení k atestační zkoušce je

- a) získání počtu kreditů stanoveného tímto vzdělávacím programem,
- b) absolvování modulů, které jsou v tomto vzdělávacím programu označeny jako povinné, a
- c) prokázání výkonu povolání při poskytování zdravotních služeb nevléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů nebo domácí péče podle §10 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a to v délce minimálně 1 roku z období posledních 6 let v rozsahu minimálně poloviny stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 let z období posledních 6 let v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby, a to pod odborným dohledem podle §56 odst. 6 ve spojení s §4 odst. 4 zákona č. 96/2004 Sb.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru Domácí péče a hospicová péče je úspěšné ukončení specializačního vzdělávání atestační zkouškou.

3 Učební plán

Specializační vzdělávání všeobecné sestry v oboru Domácí péče a hospicová péče					
Kód	Typ	Název	Rozsah		
			Teorie (počet hodin)	Praxe (počet hodin)	
				NAZ	AZ
OM 1	P	Domácí péče	160		
		Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje: a) zdravotní služby nevléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo b) domácí péči podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.		120	
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje domácí péči podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.			40

OM2	P	Paliativní péče	40		
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje: a) zdravotní služby nevléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo b) domácí péči podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.		40	
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje zdravotní služby nevléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.			40
OM3	P	Farmakologie	40		
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje: a) zdravotní služby nevléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo b) domácí péči podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.		40	
			240	280	
Celkem 520 hodin					

Vysvětlivky: OM - odborný modul, P - povinný, NAZ - neakreditované zařízení, AZ - akreditované zařízení

3.1 Učební osnovy odborných modulů - povinné

3.1.1 Učební osnova odborného modulu 1

Odborný modul - OM 1	Domácí péče	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	160 hodin teoretické výuky v rozsahu 20 dnů 120 hodin odborné praxe v rozsahu 15 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje zdravotní služby nevléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo domácí péči podle §10 odst. 1 písm. b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a který nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. 40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje domácí péči podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a který musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.	
Cíl	Připravit všeobecnou sestru na poskytování domácí péče, kterou je ošetrovatelská péče, léčebně rehabilitační péče a paliativní péče.	
TEORETICKÁ VÝUKA		
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Ekonomické a organizační předpoklady pro zajištění provozu domácí péče	Oprávnění k poskytování zdravotních služeb, požadavky na personální zabezpečení poskytovaných služeb. Založení agentury domácí péče a podmínky provozu. Výše hrazených služeb, ekonomika provozu domácí péče. Postup vyplnění poukazu na vyšetření/ošetření DP - tiskopisu VZP 06. Registrační listy. Kategorie nositelů zdravotních výkonů. Nedostatků při vykazování poskytnuté ošetrovatelské péče zdravotním pojišťovám. Sdílení příkladů správné praxe. Věcné a technické vybavení kontaktního pracoviště. Vedení zdravotnické dokumentace. Rozvoj oboru vzhledem k demografické situaci v České republice.	3
Práce sestry v domácí péči	Zavedení/ukončení domácí péče. Plánování obsahu a rozsahu ošetrovatelské péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta. Administrativní činnost sestry při poskytování domácí péče. Spolupráce s lékařem a osobami blízkými pacienta. První návštěva. Vybavení návštěvní brašny. Zacházení s léčivými přípravky. Půjčovny zdravotnických prostředků. Indikace a předepisování vymezených zdravotnických prostředků. Aktuální trendy.	2

Sociální služby	Druhy sociálních služeb a formy poskytování sociálních služeb, platné právní předpisy. Sociální služby a péče o klienty. Poskytování sociálních služeb v domovech pro seniory, v domovech pro seniory se zvláštním režimem, organizace péče. Standardy kvality sociálních služeb. Možnosti poskytování ošetrovatelské péče a paliativní péče v domovech pro seniory a v domovech pro seniory se zvláštním režimem. Sociální šetření, sociální poradenství, sociální dávky. Aktuální trendy.	4
Primární péče	Ambulantní péče. Organizace a provoz ambulance praktického lékaře pro dospělé. Preventivní prohlídky (druhy, obsah a časové rozmezí). Poskytování preventivní, diagnostické, léčebné a posudkové péče a konzultací. Poskytování zdravotních služeb u praktického lékaře pro dospělé a praktického lékaře pro děti a dorost a spolupráce s poskytovateli zdravotních a sociálních služeb. Registrující poskytovatel. Návštěvní služba, průběh, účel. Role sestry při poskytování primární ambulantní péče, v podpoře a posilování zdraví. Dispenzarizace. Preventivní programy, očkování, poradenská činnost. Aktuální trendy.	2
Problematika závislosti	Přehled návykových látek a jejich vlastností. Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, zdravotní a sociální důsledky, vhodné přístupy a možnosti léčby ve vlastním sociálním prostředí. Právní aspekty související se zneužíváním návykových látek. Služby sociální prevence a programy sociálního poradenství poskytované osobám ohroženým závislostí nebo závislým na návykových látkách, možnosti edukace. Aktuální trendy.	2
Radiační ochrana	Ionizující a neionizující záření. Záření, jeho základní druhy a vlastnosti, nepříznivé účinky záření, radiační zátěž obyvatel. Způsoby ochrany před ionizujícím a neionizujícím zářením. Zásady pro pobyt v prostorách se zdroji ionizujícího záření. Právní předpisy v oblasti radiační ochrany, odpovědnost při využívání zdrojů ionizujícího záření. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci.	2
Právní předpisy ve vztahu k poskytování zdravotních služeb	Poskytování zdravotních služeb, druhy a formy zdravotní péče. Ambulantní péče. Kompetence všeobecné sestry při poskytování domácí péče. Vedení zdravotnické dokumentace. Ochrana fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů. Odpovědnost za škodu při poskytování zdravotních služeb. Právní předpisy ve vztahu k používání zdravotnických prostředků a zacházení s léčivými přípravky ve vlastním sociálním prostředí pacienta. Zacházení s návykovými látkami a přípravky.	4
Fyzikální vyšetření sestrou	Fyzikální vyšetření - pohled, pohmat, poklep, poslech, per rektum, vyšetření čichem. Vyšetření celkového stavu. Fyzikální vyšetření hlavy, krku, hrudníku, břicha, končetin, páteře, lymfatických uzlin, kůže, reflexů. Hodnocení zraku. Hodnocení sluchu. Hodnocení výživy nemocných. Orientační vyšetření mobility, soběstačnosti, kognitivních funkcí, depresivity. Nejčastější příznaky onemocnění. Zápis fyzikálního vyšetření a vyšetření celkového stavu pacienta. Praktické návčky fyzikálního vyšetření, odběru anamnézy včetně zápisu.	8
Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s onemocněním kardiovaskulárního systému	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s ischemickou chorobou srdeční, chronickým srdečním selháním, arteriální hypertenzí, plicní embolií, plicní hypertenzí, onemocněním tepen a žil. Vyšetření elektrokardiografie (EKG), indikace, postup, analýza poruch srdečního rytmu. Holterovo monitorování. Kompresivní pomůcky a jejich indikace s ohledem na stav a výsledky vyšetření cévního (tepenného, žilního, lymfatického) systému pacienta. Kardiovaskulární nemoci a výživa, hyperlipidemie. Návaznost na výkony domácí péče - diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské postupy. Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního zdravotního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování ošetrovatelských intervencí, edukace, prevence, vedení zdravotnické dokumentace k poskytnuté zdravotní péči. Odběry biologického materiálu. Předepisování zdravotnických prostředků. Sdílení příkladů správné praxe. Aktuální trendy. Praktické návčky orientačního hodnocení EKG křivky.	8
Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s onemocněním dýchacích cest	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s chronickou obstrukční plicní nemocí, pneumonií, respirační insuficiencí, astma bronchiale. Domácí umělá plicní ventilace, domácí oxygenoterapie, indikace, zásady, způsoby aplikace, použití zdravotnických prostředků, zvlhčování dýchacích cest. Inhalální terapie. Hodnocení efektu inhalací a kyslíkové terapie. Bezpečnostní zásady a opatření při používání medicínských plynů, skladování, objednávání. Domácí péče - diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské postupy. Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního zdravotního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování ošetrovatelských intervencí, edukace, prevence, vedení zdravotnické dokumentace k poskytnuté zdravotní péči. Odběry biologického materiálu. Předepisování zdravotnických prostředků. Dokumentování použití zdravotnických prostředků. Sdílení příkladů správné praxe. Aktuální trendy. Specifika ošetrovatelské péče u dětí s chronickým respiračním selháním, na domácí umělé plicní ventilaci, s oxygenoterapií, inhalátorem. Praktické návčky zajištění domácí umělé plicní ventilace, obsluha ventilátoru, použití pulsního oxymetru, výměna tracheostomické kanyly, toaleta dýchacích cest, komunikace s pacientem na domácí umělé plicní ventilaci, stimulace vnímání, dechová rehabilitace. Oxygenoterapie, obsluha koncentrátoru kyslíku. Používání osobních inhalátorů s ohledem na typ, edukace.	12
Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty léčené chronickou dialýzou	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty léčené eliminačními metodami. Metody náhrady funkce ledvin. Příprava domácího prostředí a postup provedení chronické dialýzy. Spolupráce s dialyzačním střediskem. Domácí péče - diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské postupy. Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního zdravotního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování ošetrovatelských intervencí, edukace, prevence, dokumentace poskytnuté péče. Odběry biologického materiálu. Předepisování zdravotnických prostředků. Sdílení příkladů správné praxe. Aktuální trendy. Praktické návčky, simulace postupu, manipulace s pomůckami.	5
Katetrizace močového měchýře u mužů	Fyziologie a patofyziologie urogenitálního systému muže. Vyšetřovací metody a diagnostika patologických stavů urogenitálního systému muže. Indikace ke katetrizaci močového měchýře muže a stavy vyžadující intermitentní katetrizaci. Kontraindikace katetrizace a rekatetrizace močového měchýře u mužů. Komplikace při a po intermitentní katetrizaci a zavedení permanentního močového katétru včetně jejich řešení. Pomůcky ke katetrizaci muže, postup. Protiepidemiologický režim, edukace, prevence, vedení zdravotnické dokumentace k poskytnuté zdravotní péči. Specifika ošetrovatelské péče o pacienta s epicystostomií, výměna epicystostomické kanyly. Psychologický přístup k mužskému pacientovi s permanentním močovým katétre. Sexuální problematika u mužů po intermitentní katetrizaci močového měchýře a s permanentním močovým katétre. Ošetrovatelská péče o mužského pacienta se zavedeným močovým katétre v domácí péči. Ošetrovatelská péče o pacienty s inkontinencí. Odběry biologického materiálu. Předepisování zdravotnických prostředků. Sdílení příkladů správné praxe. Aktuální trendy. Praktické návčky katetrizace močového měchýře muže na modelu, postup, manipulace s pomůckami.	20
Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s gastroenterologickým onemocněním	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s onemocněním jícnu, žaludku, tenkého a tlustého střeva, jater, pankreatu, funkčními poruchami trávicího traktu, biliárního systému, nespecifickými střevními záněty. Domácí péče - diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské postupy. Ošetrovatelská péče pacientů se stomií, perkutánní endoskopickou gastrostomií (PEG). Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního zdravotního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování ošetrovatelských intervencí, edukace, prevence, dokumentace poskytnuté péče. Aktuální trendy. Specifika ošetrovatelské péče u dětí se stomií a PEG. Praktické návčky ošetřování stomie na modelu, postup, manipulace se stomickými pomůckami. Ošetřování perkutánní endoskopické gastrostomie včetně prevence syndromu zanořeného disku.	8
Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s neurologickým onemocněním	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s cévní mozkovou příhodou (CMP), zánětlivým onemocněním mozku, epileptickými syndromy, degenerativním onemocněním, demyelinizačním onemocněním, extrapyramidovým onemocněním a nervosvalovým onemocněním. Poruchy komunikace a polykání. Domácí péče - diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské postupy. Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního zdravotního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování ošetrovatelských intervencí, edukace, prevence, vedení zdravotnické dokumentace k poskytnuté zdravotní péči. Odběry biologického materiálu. Předepisování zdravotnických prostředků. Sdílení příkladů správné praxe. Aktuální trendy. Specifika ošetrovatelské péče u dětí s neurologickým onemocněním. Rehabilitační ošetřování pacientů po cévní mozkové příhodě v rané a pozdní fázi. Praktické návčky použití kompenzačních zdravotnických prostředků.	8
Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s poruchou mobility	Léčebné rehabilitační péče. Vyšetření pohybového aparátu. Posouzení aktuálního stavu mobility a sebeběže pacienta. Kinestetika a Bobath koncept v domácí péči. Využití pohybových rezerv pacienta, produktivní a bezpečná asistence. Způsoby lokomoce těžce zdravotně postižených pacientů, druhy a indikace opor. Předepisování zdravotnických prostředků. Sdílení příkladů správné praxe. Aktuální trendy. Specifika ošetrovatelské péče u dětí s postižením pohybového aparátu. Praktické návčky využití kinestetiky a Bobath konceptu při aktivizaci pacienta. Návčky vertikalizace a lokomoce s využitím kompenzačních zdravotnických prostředků pro zajištění mobility s ohledem na závažnost postižení. Návčky rehabilitačního ošetřování ve vztahu ke konkrétní diagnóze (např. centrální a periferní parézy, základní ortopedické diagnózy a stavy po totálních endoprotézách, specifika práce s pacienty s kognitivní deteriorací, roztroušenou sklerózou apod.). Stimulace vnímání. Specifika rehabilitačního ošetřování u dětí.	10
Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s diabetem mellitem	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s diabetem mellitem, multidisciplinární přístup, poradenská činnost, kompenzační pomůcky. Podání 40% glukózy v domácí péči - indikace, způsoby aplikace a možné komplikace. Dietoterapie. Psychologické aspekty. Domácí péče - diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské postupy. Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení hladiny glykemie, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování ošetrovatelských intervencí, edukace, prevence, vedení zdravotnické dokumentace k poskytnuté zdravotní péči. Odběry biologického materiálu. Předepisování zdravotnických prostředků. Sdílení příkladů správné praxe. Aktuální trendy. Specifika ošetrovatelské péče u dětí s diabetem mellitem. Praktické návčky edukace pacientů v selfmonitoringu glykemie, v insulinoterapii, v akutních a pozdních komplikacích, v použití kontinuálních monitorovacích systémů a zdravotnických prostředků.	8
Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se syndromem diabetické nohy	Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se syndromem diabetické nohy. Domácí péče - diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské postupy. Fyzikální vyšetření sestrou, zhodnocení aktuálního zdravotního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování ošetrovatelských intervencí, edukace, prevence, vedení zdravotnické dokumentace k poskytnuté zdravotní péči. Odběry biologického materiálu. Předepisování zdravotnických prostředků. Sdílení příkladů správné praxe. Aktuální trendy. Praktické návčky edukace pacientů zaměřené na hygienu nohou, pedikúru, obuv pro diabetiky, čerpání přispěvků, využití odlehčovacích zdravotnických prostředků.	3

Realizace ošetrovací návštěvy s odborným výkonem - TYP I. (30 minut)	1
Realizace ošetrovací návštěvy s odborným výkonem - TYP II. (45 minut)	1
Realizace ošetrovací návštěvy s odborným výkonem - TYP III. (60 minut)	1
Realizace ošetrovací návštěvy s odborným výkonem - TYP IV. (15 minut)	1
Porovnání záznamu o stavu pacienta ve srovnání s předchozí návštěvou	1
Zhodnocení rizika zanedbávání pacienta/seniора nebo týráni	1
Ošetření stomie na dýchacím nebo močovém traktu	1
Ošetření tracheostomie bez indikace lékaře	1
Podání domácí oxygenoterapie bez indikace lékaře	1
Ošetření pacienta s chronickou dialýzou	1
Zhodnocení stavu kůže a predilekčních míst	1
Provedení převazu nebojící se rány s využitím krytí dle fáze hojení rány	5
Předepsání cvičné vybraného zdravotnického prostředku (např. stomické pomůcky apod.)	1
Předepsání cvičné vybraného léčivého přípravku (např. terapeutické krytí pro hojení akutních nebo chronických ran apod.)	1
Péče o kůži v okolí nebojící se rány, ošetření suché kůže	1
Provedení rehabilitačního ošetření s využitím kinestetiky a Bobath konceptu	5
Edukace pacienta v aplikaci inzulínu a v prevenci komplikací diabetu mellitu	5
Změření hodnoty glykemie a edukace v selfmonitoringu	5
Katetrizace močového měchýře muže (případně na modelu)	10
Úkončení domácí péče	1
Doporučení navazující péče odborníkem po identifikaci změny stavu pacienta (např. do ambulance pro léčbu a hojení ran, podiatrické/podologické ambulance, diabetologické poradny, chirurgické ambulance, stomické sestry apod.)	1
Edukace pacienta a jeho osoby blízké v ošetrovatelských postupech podle aktuálního zdravotního stavu a očekávaného průběhu další péče	1
Edukace osoby blízké (pečující, rodné příslušníky) v doporučeném ošetrovatelském postupu (např. při použití osobního inhalátoru, oxygenoterapii, v aplikaci inzulínu, selfmonitoringu, bilanci tekutin apod.)	1
Edukace pacienta ohroženého závislostí nebo závislého na návykových látkách v možnostech léčby, využití služeb sociální prevence a možnostech účasti v programech sociálního poradenství	1
Edukace pacienta a jeho osoby blízké v prevenci vzniku komplikací zdravotního stavu	1

Absolvent bude mít při poskytování zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta tyto teoretické vědomosti a bude znát:

1. ekonomické a organizační předpoklady pro zajištění provozu domácí péče,
2. požadavky na minimální věcné a technické vybavení kontaktního pracoviště,
3. administrativní činnosti spojené se zavedením a ukončením domácí péče,
4. postup vyplnění poukazu na vyšetření/ošetření DP - tiskopisu VZP 06,
5. postup a východiska pro plánování obsahu a rozsahu ošetrovatelské péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta po zhodnocení jeho zdravotního stavu,
6. indikace a předepisování vybraných zdravotnických prostředků a léčivých přípravků sestrou,
7. návaznost na sociální služby a vzájemné propojení zdravotních a sociálních služeb,
8. roli sestry v primární péči,
9. druhy, obsah a časové rozmezí preventivních prohlídek,
10. průběh a účel návštěvní služby v rámci primární péče,
11. přehled návykových látek a jejich vlastností,
12. problematiku závislosti, zdravotní a právní aspekty související se zneužíváním návykových látek,
13. možnosti pomoci osobám ohroženým závislostí nebo závislým na návykových látkách,
14. rizika ionizujícího a neionizujícího záření, jeho účinky na živý organismus,
15. systém radiční ochrany, zásady pro uplatňování požadavků radiční ochrany a praktické metody ochrany před ionizujícím a neionizujícím zářením,
16. platné právní předpisy ve vztahu k poskytování zdravotních služeb a odpovědnosti při poskytování zdravotních služeb,
17. platné právní předpisy ve vztahu k použití zdravotnických prostředků a zacházení s léčivými přípravky,
18. odběr a postup zápisu anamnézy,
19. fyzikální vyšetření sestrou a vyšetření celkového stavu včetně orientačního vyšetření mobility, soběstačnosti, kognitivních funkcí a depresivity,
20. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s onemocněním kardiovaskulárního systému včetně edukace,
21. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s onemocněním dýchacích cest včetně edukace,
22. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty léčené chronickou dialýzou včetně edukace,
23. specializovanou ošetrovatelskou péči o mužského pacienta se zavedeným močovým katétre v domácí péči včetně edukace,
24. indikace ke katetrizaci močového měchýře muže a stavy vyžadující intermitentní katetrizaci,
25. kontraindikace katetrizace a rekatetrizace močového měchýře u mužů,
26. komplikace při zavedení permanentního močového katétru u mužů včetně jejich řešení,
27. specifika ošetrovatelské péče o pacienta s epicystostomií,
28. psychologický přístup k mužskému pacientovi s permanentním močovým katétre,
29. sexuální problematiku u mužů po intermitentní katetrizaci močového měchýře a s permanentním močovým katétre,
30. ošetrovatelskou péči o mužského pacienta se zavedeným močovým katétre,
31. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s gastroenterologickým onemocněním včetně edukace,
32. specifika ošetrovatelské péče o pacienty s neurologickým onemocněním včetně edukace,
33. význam časného zahájení antikoagulační a antiagregační terapie a fyzioterapie u pacientů po cévní mozkové příhodě,
34. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s poruchou mobility,
35. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s onemocněním diabetes mellitus včetně edukace,
36. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s onemocněním diabetická noha včetně edukace,
37. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s nehojící se ránou nebo defektem včetně edukace,
38. fáze hojení rány,
39. faktory ovlivňující hojení rány, postupy sanace spodiny rány, možnosti podpory hojení rány a evaluaci rány,
40. rozdělení preventivních a terapeutických materiálů pro prevenci a léčbu nehojících se ran (amorfních i plošných),
41. doporučené postupy pro péči o nehojící se rány,
42. indikaci a předepisování zdravotnických prostředků pro fázové hojení ran,
43. význam výživy a hydratace při léčbě nehojící se rány,
44. obecné zvláštnosti chorob ve stáří a klinické hodnocení geriatrického pacienta,
45. geriatrickou syndromologie, atypickou symptomatologii,
46. nespecifické projevy onemocnění, vzdálené příznaky, fenomén ledovce, sklon k chronicitě, řetězení příznaků,
47. problematiku polypragmzie,
48. odlišnosti individuálních potřeb osob vyšších věkových skupin,
49. specifika změn v mozku ve stáří (morfologické, biochemické),
50. specializovanou, ošetrovatelskou péči o seniory s poklesem kognitivních funkcí (např. paměť, myšlení, úsudek apod.) a demenci včetně edukace osob blízkých pacienta,
51. diferenciální diagnostiku demence, deprese, deliria,
52. specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty s infekčním onemocněním včetně edukace,
53. způsoby ochrany proti šíření infekčních onemocnění a ochranu zdraví při práci,
54. postup při podezření na výskyt infekčního onemocnění v domácím prostředí včetně edukace,
55. Postup likvidace biologického a kontaminovaného materiálu v souladu s právními předpisy,
56. infekce, které podléhají hlášení orgánu ochrany veřejného zdraví včetně edukace pro eliminaci šíření infekce,
57. zásady, fáze, formy, prostředky úspěšné edukace pacientů a jejich osob blízkých,
58. metodu krátkých intervencí, motivační a komunikační techniky.

Výsledky vzdělávání**Absolvent bude připraven při poskytování zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí na tyto praktické činnosti:**

1. zavést (a ukončit) domácí péči u dítěte, včetně administrativního zajištění,
2. plánovat obsah i rozsah ošetrovatelské péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta s ohledem na jeho aktuální zdravotní stav a vyplnit poukaz domácí péče,
3. plánovat časovou náročnost poskytované ošetrovatelské péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta s ohledem na jeho aktuální zdravotní stav,
4. odebrat anamnézu od pacienta s využitím informací od osob blízkých (pečujících, rodinných příslušníků),
5. provést a zapsat fyzikální vyšetření, odebrat anamnézu a zhodnotit zdravotní stav pacienta v jeho vlastním sociálním prostředí,
6. konzultovat vývoj zdravotního stavu, spolupracovat s praktickým lékařem pro dospělé, s praktickým lékařem pro děti, ošetřujícím lékařem nebo lékařem specialistou,
7. identifikovat symptomy zhoršení zdravotního stavu a zajistit návaznost péče,
8. výkon první návštěvy včetně zhodnocení sociální situace pacienta a možnosti zapojení sociálního pracovníka nebo pečovatelské služby,
9. vykonávat návštěvní službu v rámci primární péče,
10. vykonat první návštěvu, posoudit bezpečí domácího prostředí včetně zhodnocení sociální situace pacienta a případně kontaktovat sociálního pracovníka,
11. zhodnotit rizika možného zanedbávání pacienta/seniора nebo týrání
12. hodnotit zdravotní stav a fyziologické funkce pacienta,
13. orientačně hodnotit EKG a rozpoznat závažné poruchy srdečního rytmu u pacienta,
14. předepisovat vymezené zdravotnické prostředky pacientům, např. kompresivní pomůcky, elastické bandáže, antitrombotické punčochy, pažní návleky a jiné s ohledem na výsledky vyšetření, zhodnocení aktuálního zdravotního stavu nemocného a postižení cévního systému (tepenného, žilního, lymfatického),
15. indikovat a zavádět oxygenoterapii, pečovat o pacienta s domácí oxygenoterapií včetně zvlhčování dýchacích cest, obsluhu koncentrátoru kyslíku a medicínální plynů včetně edukace,
16. indikovat a zavádět inhalační terapii a edukovat ve správném postupu inhalace,
17. pečovat o zajištěné dýchací cesty u dětí na umělé plicní ventilaci, včetně zvlhčování vdechované směsi, odsávání z dolních cest dýchacích, tracheobronchiální laváže a edukovat v obsluze ventilátoru,
18. provádět výměnu tracheostomické kanyly bez indikace lékaře,
19. komunikovat s dítětem na umělé plicní ventilaci, provádět stimulaci vnímání, dechovou rehabilitaci, polohování, hygienickou péči, péči o vyprazdňování, spánek,
20. zajišťovat ošetrovatelskou péči o pacienta s chronickou dialýzou prováděnou mimo dialyzační středisko,
21. předepisovat inkontinenční pomůcky s ohledem na aktuální zdravotní stav pacienta,
22. předepisovat stomické pomůcky, stomické systémy a přípravky na ošetření peristomální kůže s ohledem na aktuální zdravotní stav dítěte,
23. předepisovat vhodné kompenzační pomůcky pro zajištění mobility s ohledem na závažnost postižení,
24. provádět katetrizaci a rekatetrizaci močového měchýře u mužů včetně edukace,
25. předepisovat inkontinenční pomůcky s ohledem na aktuální zdravotní stav pacienta,
26. výměnu epicystostomické kanyly,
27. předepisovat stomické pomůcky, stomické systémy a přípravky na ošetření peristomální kůže s ohledem na aktuální zdravotní stav pacienta,
28. aktivizovat pacienta, využívat prvky Bobath konceptu a kinestetiky,
29. předepisovat vhodné kompenzační pomůcky pro zajištění mobility s ohledem na závažnost postižení,
30. edukovat pacienta v selfmonitoringu glykemie a opatřeních k dosažení fyziologických hodnot,
31. edukovat pacienta v inzulinoterapii, v akutních a pozdních komplikacích onemocnění diabetes mellitus,
32. předepisovat diabetické pomůcky (např. proužky apod.),
33. identifikovat pacienty v riziku vzniku dekubitů a používat profylaktická krytí s ohledem na predilekční místo,
34. pracovní postupy pro použití vhodných obvazových materiálů s ohledem na fázi hojení,
35. předepisovat terapeutická krytí a obvazový materiál k ošetření nehojících se ran, s ohledem na stav spodiny rány, přítomnost infekce, velikost a lokalizaci rány,
36. koordinovat navazující péči odborníkem po identifikaci změny stavu pacienta (např. do ambulance pro léčbu a hojení ran, podiatrické/podologické ambulance, diabetologické poradny, chirurgické ambulance, stomické sestry apod.),
37. provádět screeningové metody k hodnocení soběstačnosti, sebez péče, nutričního stavu a poruch chování u seniorů,
38. orientačně hodnotit kognitivní funkce seniора s využitím screeningových metod (např. Mini-mental State Examination „MMSE“, Test hodin, Skála deprese apod.),
39. provádět psychosociální intervence při poskytování ošetrovatelské péče o pacienty s poklesem kognitivních funkcí a demencí,
40. likvidovat biologický a kontaminovaný materiál v souladu s platnými právními předpisy,
41. provádět postupy protiepidemického režimu s využitím zdravotnických prostředků včetně edukace,
42. předepisovat dezinfekční prostředky k eradikaci šíření infekčního onemocnění s ohledem na spektrum účinnosti a způsob použití,
43. doporučit vhodná očkování v rámci prevence šíření infekčních onemocnění (např. spalničky, herpes zoster, HPV apod.),
44. zahájit neodkladnou resuscitaci u pacientů při selhání základních životních funkcí, včetně použití automatizovaného externího defibrilátoru a aktivace integrovaného záchranného systému,
45. edukovat pacienty a osoby blízké (rodinné příslušníky, pečující) v prevenci vzniku onemocnění, závislosti na návykových látkách, v postupech ošetrovatelské péče, v prevenci komplikací s ohledem na aktuální zdravotní stav.

Způsob ukončení modulu	Hodnocení úrovně dosažených výsledků vzdělávání - test nebo zkouška nebo písemná práce nebo kolokvium. Dále splnění odborné praxe a potvrzení splněných výkonů daných pro odborný modul 1.
------------------------	--

3.1.2 Učební osnova odborného modulu 2

Odborný modul OM 2	Paliativní péče	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin teoretické výuky v rozsahu 5 dnů 40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje zdravotní služby nevyléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo domácí péči podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a který nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. 40 hodin odborné praxe v rozsahu 5 dnů u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje zdravotní služby nevyléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a který musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.	
Cíl	Přípravit všeobecnou sestru na poskytování paliativní péče, tlumení příznaků terminálního stavu a mírnění utrpení pacienta, který má nevyléčitelné onemocnění.	
TEORETICKÁ VÝUKA		
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Paliativní péče	Vývoj paliativní péče poskytované v České republice a v zahraničí, dostupnost, koordinace, návaznost péče. Spektrum diagnóz u dospělých. Postavení a možnosti paliativní péče v systému zdravotních a sociálních služeb. Potřebnost paliativní péče vzhledem k demografickému vývoji a statistickým údajům o místě úmrtí. Potřeby pacienta v závěru života a osob blízkých. Multidisciplinární tým, podpůrný tým, role jednotlivých členů včetně kompetencí, průběh schůzky multidisciplinárního týmu. Zdroje financování. Aktuální trendy.	2
Organizace a provoz hospice	Koordinace předání pacienta z lůžkové péče do hospice. Příjem pacienta, indikace, výkony, ekonomika provozu hospice, personální zabezpečení, spolupráce s lékařem, věcné a technické vybavení, vedení zdravotnické dokumentace. Vybavení návštěvní brašny. Povinnosti v oblasti evidence a nakládání s tiskopisy a léčivými přípravky s obsahem návykové látky. Používání léčivých přípravků a zdravotnických prostředků, dodržování požadavků vyplývajících z právních předpisů. Aktuální trendy.	2
Psychologická témata v paliativní péči	Sdělení diagnózy závažného onemocnění a nepříznivé prognózy. Sestra a nevyléčitelně nemocný pacient, zprostředkování odborné psychologické pomoci, zásady podpůrné komunikace, empatie. Psychosociální podpora pacienta a osob blízkých (rodinných příslušníků, pečujících) ze strany sestry. Role psychologa a psychoterapeuta v paliativním týmu. Komunikace plánu paliativní péče, přání a preference v závěru života. Fáze adaptace pacienta a jeho rodiny na nevyléčitelné onemocnění a specifické potřeby psychologické podpory v jednotlivých fázích. Interdisciplinární týmová komunikace a poradenství v práci s terminálně nemocným pacientem. Psychologické aspekty chronické bolesti a komunikační podpora pacienta s chronickou bolestí. Zásady komunikace s pozůstalými po úmrtí pacienta, možnosti emoční a komunikační podpory. Praktické nácviky komunikačních dovedností v paliativní péči. Vhodné postupy při poskytování psychosociální podpory nevyléčitelně nemocného pacienta, osob blízkých a pozůstalých s využitím kazuistik, zkušeností a příkladů správné praxe.	8
Terapie nádorové a nenádorové bolesti u pacienta s pokročilým onemocněním v paliativní péči	Nejčastější typy bolesti u pacientů s nevyléčitelným onemocněním: nádorová bolest, chronická bolest pohybového aparátu, centrální a periferní neuropatická bolest, akutní bolest, celková bolest („total pain“), průlomová bolest. Hodnocení bolesti. Farmakoterapie chronické bolesti: neopioidní analgetika, opioidní analgetika, koanalgetika, způsoby podání analgetik a léčivých přípravků s obsahem návykové látky, nežádoucí účinky analgetik. Podání náplastrových forem analgetik a rychle působících preparátů. Problematika abúzu a lékových závislostí u pacientů s pokročilým onemocněním. Tlumení symptomů terminálního stavu. Prevence průlomové bolesti při manipulaci s imobilním pacientem v paliativní péči. Nefarmakologické postupy zvládnání nádorové a nenádorové bolesti.	3
Specializovaná ošetrovatelská péče o zajištěné vstupy	Specializovaná ošetrovatelská péče o implantabilní venózní port (PORT), periferní implantovaný centrální žilní katétr (PICC) apod. a o epidurální katétr. Aplikace léčiv, infuzních roztoků nebo výživy. Praktické příklady ředění léčiv. Kontinuální podávání léčiv lineárním dávkovačem, komplikace, vedení zdravotnické dokumentace k poskytnuté zdravotní péči. Používání zdravotnických prostředků, zacházení s léčivými. Praktické nácviky aplikace léčiv do portu s využitím Huberovy jehly a do PICC katétru na modelu.	4
Typické trajektorie závěru života člověka a symptomy pokročilého onemocnění	Typické trajektorie (průběhy) závěru života člověka - u onkologických onemocnění, chronických orgánových selhání a geriatrické křehkosti. Tělesné symptomy v terminální fázi nejčastějších chronických onemocnění: nádorové onemocnění, chronické srdeční selhání, chronické respirační selhání (CHOPN), neurologické onemocnění, syndrom terminální geriatrické deteriorace, multiorganové selhání v prostředí intenzivní péče. Hodnocení symptomů v kontextu chronického onemocnění: dotazníkové nástroje, symptomové škály, komunikace o symptomech s pacienty, jejich rodinami a blízkými. Respirační symptomy (nejčastější příčiny, možnosti nefarmakologické a farmakologické léčby, specifika paliativního ošetrovatelství): dušnost, kašel. Gastrointestinální symptomy (nejčastější příčiny, možnosti nefarmakologické a farmakologické léčby, specifika paliativního ošetrovatelství): nevolnost a zvracení, nechutenství/kachexie, průjem/zácpa, maligní střevní obstrukce. Neuropsychiatrické symptomy a syndromy (nejčastější příčiny, možnosti nefarmakologické a farmakologické léčby, specifika paliativního ošetrovatelství): úzkost, deprese, delirium, demence, poruchy spánku. Ostatní symptomy (nejčastější příčiny, možnosti nefarmakologické a farmakologické léčby, specifika paliativní péče): pocení, svědění. Nejčastěji podávané léčivé přípravky za účelem tlumení symptomů terminálního stavu. Způsoby aplikace léčiv, vedení zdravotnické dokumentace poskytnuté paliativní péče, příklady ředění léčiv, používání zdravotnických prostředků, sdílení příkladů správné praxe.	8
Ošetrovatelská péče o nevyléčitelně nemocného v terminálním stavu a péče o pozůstalé	Nevyléčitelně nemocný pacient a jeho potřeby v závěru života, životní příběh pacienta. Symptomy progresu základního nevyléčitelného onemocnění. Projevy selhávání základních životních funkcí, poslední hodiny života. Tlumení klinických příznaků (bolest, dušnost, chrčivé dýchání, úzkost, delirium), farmakologická sedace. Rodinná rada „family conference“. Práce s plánem paliativní péče. Doprovázení umírajících. Potřeby pozůstalých a truchlících rodinných příslušníků, fáze truchlení. Nejčastější otázky pozůstalých, praktické informace a pomoc pozůstalým. Spiritualita, náboženství, kulturní zvyklosti pacienta a jeho rodiny na prožívání nemoci a umírání.	3

Sociální problematika pacienta v paliativní péči	Sociální problematika pacienta v paliativní péči. Psychosociální aspekty nemoci, pracovní role, finanční zabezpečení rodiny, změna prostředí, společenská role, plánování budoucnosti. Role sociálního pracovníka v multidisciplinárním týmu, sociální poradenství. Vztahové a společenské dopady nevyléčitelné nemoci (sociální ztráty, sociální izolace, sociální smrt), sociální plán, kazuistiky.	2
Právní aspekty paliativní péče	Paliativní péče z pohledu platných právních předpisů a dalších dokumentů (Listina základních práv a svobod, Úmluva o lidských právech a biomedicíně, Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, doporučení CLK, Etický kodex „Práva pacientů“ apod.). Poskytování zdravotních služeb na náležitě odborné úrovni (mamá léčba, ukončení péče o pacienta, problematika eutanázie apod.). Rozhodování pacienta při poskytování zdravotních služeb (péče bez souhlasu, informovaný souhlas, negativní revers). Umrtví pacienta a související otázky (postup při umrtví, nakládání se zdravotnickou dokumentací a věcmi zemřelého, provádění pitev, poskytování informací po smrti pacienta). Pořízení pro případ smrti (závěť, dědická smlouva, dovětek). Dříve vyslovená přání a jiné formy zástupného rozhodování u pacientů v závěru života.	4
Reflexe vlastní práce při poskytování paliativní péče	Každodenní blízkost smrti, respekt před životem a umíráním, sebereflexe. Psychohygiena v paliativní péči a péče „o sebe sama“. Postupy vlastní duševní hygieny. Zdroje stresu v paliativní péči, strategie vyrovnávání se se stresem. Syndrom vyhoření, příčiny, projevy, možnosti řešení. Péče o tým poskytující paliativní péči. Praktické nácviky - sebezkušenostní seminář. Očekávání od vzdělávání „Kde je moje role v paliativní péči?“ Metoda supervize.	3
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
ODBORNÁ PRAXE V NEAKREDITOVANÉM ZÁŘIZENÍ		
Odborný modul OM 2	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje zdravotní služby nevyléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo domácí péči podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a který nemusí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin v rozsahu 5 dnů	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Vyhodnocení symptomů a potřeb u nevyléčitelně nemocného pacienta		1
Tvorba plánu paliativní péče		1
Vyhodnocení aktuálních ošetrovatelských problémů (např. respirační, gastrointestinální, neuropsychiatrické apod.)		1
Podílení se na realizaci plánu paliativní péče s důrazem na kvalitu života, pohodlí a přání pacienta		1
Vyhodnocení a monitorace bolesti u vybraného pacienta se zvláštním důrazem na intervence v prevenci průlomové bolesti		1
Manipulace s imobilním pacientem s důrazem na prevenci průlomové bolesti		1
Polohování imobilního pacienta podle zásad ergonomické strategie		1
Zhodnocení psychosociální situace pacienta (např. rodinné vztahy, možnosti zajištění péče apod.)		1
Zhodnocení charakteru a intenzity bolesti a ostatních tělesných symptomů (např. úzkost, deprese, delirium, únava, dušnost, chrčivé dýchání apod.)		1
Návrh plánu pomoci pro rodinné příslušníky pacienta v terminálním stavu		1
Podílení se na psychosociální podpoře osob blízkých nebo pozůstalých		1
ODBORNÁ PRAXE V AKREDITOVANÉM ZÁŘIZENÍ		
Odborný modul - OM 2	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb, který poskytuje zdravotní služby nevyléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a který musí být akreditovaným zařízením podle §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin v rozsahu 5 dnů	
Cíl	Připravit všeobecnou sestru na poskytování paliativní péče, osvojením si postupů při používání léčivých přípravků a zdravotnických prostředků k tlumení vážných tělesných symptomů a bolesti.	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Seznámení se s provozem hospice, multidisciplinárním týmem, vedením zdravotnické dokumentace, plánem paliativní péče		1
Účast na poradě multidisciplinárního pracovního týmu		1
Identifikace náplně práce jednotlivých členů multidisciplinárního týmu		1
Seznámení se s vybavením pracoviště léčivy a zdravotnickými prostředky		1
Seznámení se s vybavením pracoviště léčivými přípravky a zdravotnickými prostředky k tlumení vážných symptomů terminálního stavu		1
Seznámení se s postupem objednávání a uložení léčivých přípravků a zdravotnických prostředků a s postupem likvidace nespoteřebovaných opiátů		1
Seznámení se s uložením léčiv vyžadujících sníženou teplotu pro uchování, uložení a označení léčiv s vyšší mírou rizika, zabezpečení návykových látek		1
Podílení se na tvorbě plánu paliativní péče		1
Podílení se na zajištění ošetrovatelské péče o pacienta v terminálním stavu		1
Identifikace obvyklých postupů pro zajištění prevence průlomové bolesti		1
Identifikace obvyklých postupů stimulace vnímání u imobilního pacienta		1
Zavedení subkutánní kanyly a aplikace hypodermoklýzy		1
Aplikace léčiva v infuzi subkutánně nebo do zajištěného vstupu (PICC, PORT, epidurální katétr) ke zmírnění symptomů terminálního stavu		1
Provedení záznamu o použití lineárního dávkovače a zápis o podaných lécích do zdravotnické dokumentace		1
Vyhodnocení a průběžná monitorace bolest u nevyléčitelně nemocného pacienta		1
Seznámení se s postupy doprovázení pacienta v terminálním stavu		1
Komunikace s pacientem v terminálním stavu a osobami blízkými		1
Poskytnutí psychosociální podpory osobám blízkým (pečujícím, rodinným příslušníkům) při péči o umírajícího pacienta		1
Zhodnocení charakteru a intenzity bolesti a ostatních tělesných symptomů (např. úzkost, deprese, delirium, únava, dušnost, chrčivé dýchání apod.)		1
Návrh plánu pomoci pro pozůstalé		1
Podílení se na psychosociální podpoře pozůstalých		1

Výsledky vzdělávání

Absolvent bude mít při poskytování zdravotních služeb nevyléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu tyto teoretické vědomosti a bude znát:

1. postavení paliativní péče v systému zdravotních a sociálních služeb,
2. aktuální trendy v oboru paliativní péče,
3. potřebnost rozvoje paliativní péče vzhledem k demografickému vývoji a statistickým údajům o místě úmrtí,
4. koordinaci předání pacienta z lůžkové péče do hospice nebo domácí péče,
5. potřeby pacienta v závěru života a jeho osob blízkých,
6. role jednotlivých členů multidisciplinárního (podpůrného) týmu,
7. popsat možnosti financování paliativní péče,
8. charakterizovat ekonomiku provozu hospice/domácí péče a vedení zdravotnické dokumentace,
9. vyjmenovat výkony uvedené v registračních listech a úhradové mechanismy,
10. standardy paliativní péče,
11. povinnosti v oblasti evidence a nakládání s tiskopisy a léčivými přípravky s obsahem návykové látky,
12. podávání léčivých přípravků, jejich skladování, transport a způsoby likvidace opiátů,
13. postup použití zdravotnických prostředků a jejich evidenci,
14. roli psychologa a psychoterapeuta v paliativním týmu,
15. komunikaci plánu paliativní péče, přání a preferencí v závěru života,
16. fáze adaptace pacienta a jeho rodiny na nevyléčitelné onemocnění,
17. specifické potřeby psychologické podpory v jednotlivých fázích nevyléčitelného onemocnění,
18. význam interdisciplinární týmové komunikace při péči o terminálně nemocného pacienta,
19. psychologické aspekty chronické bolesti,
20. možnosti emoční a komunikační podpory pro pozůstalé,
21. terapii nádorové a nenádorové bolesti u pacienta s pokročilým onemocněním v paliativní péči,
22. prevenci průlomové bolesti při manipulaci s imobilním pacientem v paliativní péči,
23. specializovanou ošetrovatelskou péči o implantabilní venózní port (PORT), periferní implantovaný centrální žilní katétr (PICC) apod. a o epidurální katétr,
24. typické trajektorie (průběhy) závěru života člověka u onkologických onemocnění, chronických orgánových selhání a geriatrické křehkosti,
25. tělesné symptomy v terminální fázi nejčastějších chronických onemocnění (např. nádorové onemocnění, chronické srdeční selhání, chronické respirační selhání (CHOPN), neurologické onemocnění, syndrom terminální geriatrické deteriorace, multiorganové selhání v prostředí intenzivní péče apod.),
26. symptomy pokročilého onemocnění (respirační, gastrointestinální, neuropsychiatrické a ostatní),
27. nejčastěji podávané léčivé přípravky za účelem tlumení symptomů terminálního stavu a způsoby jejich ředění,
28. projevy selhávání základních životních funkcí, poslední hodiny života,
29. potřeby pozůstalých a truchlících rodinných příslušníků,
30. fáze truchlení a nejčastější otázky pozůstalých,
31. spirituální potřeby umírajících s ohledem na náboženství a jejich vliv na prožívání nemoci a umírání,
32. psychosociální aspekty nemoci (ztráta pracovní role, finančního zabezpečení rodiny, změna prostředí, společenské role, pánování budoucnosti),
33. role sociálního pracovníka v multidisciplinárním týmu, sociální poradenství,
34. vztahové a společenské dopady nevyléčitelné nemoci (sociální ztráty, sociální izolace, sociální smrt), sociální plán,
35. právní aspekty paliativní péče (např. paliativní péče z pohledu platných právních předpisů, poskytování zdravotních služeb na náležité odborné úrovni, rozhodování pacienta při poskytování zdravotních služeb, postup při úmrtí, nakládání se zdravotnickou dokumentací a věcmi zemřelého, provádění pitev, poskytování informací po smrti pacienta, pořízení pro případ smrti, dříve vyslovená přání a jiné formy zástupného rozhodování u pacientů v závěru života apod.),
36. vhodné postupy psychohygieny v péči „o sebe sama“, strategie vyrovnávání se se stresem,
37. příčiny, projevy a možnosti prevence syndromu vyhoření.

Absolvent bude připraven při poskytování zdravotních služeb nevyléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu na tyto praktické činnosti:

1. poskytovat paliativní péči a koordinovat multidisciplinární týmovou spolupráci při zajištění péče o pacienta v terminální fázi nemoci a terminálním stavu,
2. vést zdravotnickou dokumentaci o poskytnuté paliativní péči a zásadních rozhodnutích pacienta a jeho osob blízkých,
3. zavádět paliativní přístup v zařízeních, která nejsou specializovaná na poskytování paliativní péče,
4. komunikovat s nevyléčitelně nemocným pacientem a jeho osobami blízkými a provázet je terminálním stavem,
5. komunikovat s pacientem a jeho osobami blízkými další průběh ošetrovatelské péče u pacienta s pokročilým nevyléčitelným onemocněním,
6. vypracovat plán paliativní péče,
7. poskytovat paliativní péči v souladu s paliativním plánem a ve spolupráci s osobami blízkými pacienta,
8. vést zdravotnickou dokumentaci o poskytnuté paliativní péči a zásadních rozhodnutích pacienta a jeho osob blízkých,
9. poskytovat psychosociální podporu nevyléčitelně nemocným pacientům a jejich osobám blízkým (pečujícím, rodinným příslušníkům),
10. zprostředkovat odbornou psychologickou pomoc,
11. identifikovat aktuální potřeby nevyléčitelně nemocného pacienta, hodnotit a měřit bolest a bolestivé chování včetně somatické a psychické složky,
12. tlumit symptomy terminálního stavu,
13. manipulovat s mobilním pacientem v paliativní péči s ohledem na ergonomické strategie a prevenci průlomové bolesti,
14. zvládat bolest farmakologickými i nefarmakologickými postupy,
15. aplikovat léčivé přípravky do portu s využitím Huberovy jehly a do PICC katétru - infuzní roztoky nebo parenterální výživu,
16. aplikovat léčivé přípravky a infuzní terapii (např. PORT, PICC, epidurální katétr apod.) k mírnění utrpení a tlumení bolesti u pacientů v terminálním stavu,
17. používat lineární dávkovač a kontinuálně podávat léčiva k tlumení symptomů terminálního stavu a sledovat možné komplikace,
18. řešit akutní symptomy terminálního stavu včetně strachu a úzkosti,
19. provádět hypodermoklýzu pro zajištění hydratace pacienta,
20. hodnotit symptomy progresu základního nevyléčitelného onemocnění (dotazníkové nástroje, symptomové škály, komunikace o symptomech s pacienty a jejich osobami blízkými),
21. vyslechnout životní příběh pacienta a respektovat jeho potřeby v závěru života,
22. edukovat osoby blízké pacienta (pečující, rodinné příslušníky) v postupech ošetrovatelské péče a v možnostech zmírňování symptomů při zajištění paliativní péče o pacienta v terminální fázi nemoci a terminálním stavu,
23. připravit osoby blízké pacienta na doprovázení během umírání,
24. doprovázet umírajícího pacienta, rozpoznat terminální stav a podporovat osoby blízké (pečující, rodinné příslušníky) v doprovázení,
25. pečovat o zemřelé tělo pacienta a připravit rituály rozloučení,
26. pečovat o pozůstalé,
27. pečovat o sebe sama,
28. sdílet příklady správné praxe a učit se z kazuistik a dobrých zkušeností ostatních poskytovatelů paliativní péče.

Způsob ukončení modulu	Hodnocení úrovně dosažených výsledků vzdělávání - test nebo zkouška nebo písemná práce nebo kolokvium. Dále splnění odborné praxe a potvrzení splněných výkonů daných pro odborný modul 2.
------------------------	---

3.1.3 Učební osnova odborného modulu 3

Odborný modul - OM 3	Farmakologie
Typ modulu	povinný
Rozsah modulu	40 hodin teoretické výuky 40 hodin odborné praxe
Cíl	Prohloubit znalosti všech
TEORETICKÁ VÝUKA	
Téma	Rozpis učiva
Farmakologie	Klinická farmakologie a farmakodynamika koncentrace léčiva v orgánech
Zvláštnosti farmakoterapie u geriatrických pacientů	Specifika farmakoterapie u geriatrických pacientů
Specifika farmakoterapie u dětí	Zvláštnosti farmakoterapie u dětí farmakodynamika a farmakokinetika exkrece během vývoje člověka
Léčiva používaná k terapii nemocí centrální nervové soustavy	Vybrané lékové skupiny Trendy v terapii.
Léčiva ovlivňující bolest a zánět	Analgetika. Nesteroidní protizánětlivé léky Vybrané lékové skupiny
Vasodilatačně působící léčiva	Vybrané lékové skupiny maximální povolené množství
Léčiva používaná k terapii nemocí kardiovaskulárního systému	Vybrané lékové skupiny
Léčiva ovlivňující krev a krevtovorné orgány	Vybrané lékové skupiny
Léčiva ovlivňující trávicí a močový trakt, léčiva používaná k léčbě poruch vyprazdňování	Vybrané lékové skupiny Způsoby aplikace léčiv
Léčiva používaná k terapii nemocí respiračního systému, terapie alergických stavů	Léčiva obstrukčních chorob aplikace léčiv - přehled, indikace
Základy antimikrobiální terapie, chemoterapeutika, antibiotika, antivirotika	Základy antimikrobiální terapie Vybrané lékové skupiny
Imunomodulační léčiva	Imunostimulační látky, imunomodulátory
Léčiva k terapii diabetů a endokrinologických onemocnění	Vybrané lékové skupiny Hormony štítné žlázy a hypofýzy
Psychofarmaka	Vybrané lékové skupiny
Léčiva ovlivňující muskuloskeletální systém	Protizánětlivé a protirevmatické léky Způsoby aplikace léčiv
Intravenózní roztoky	Vybrané intravenózní roztoky
Léčiva aplikovaná kůží	Materiály pro prevenci infekcí
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba
ODBORNÁ PRAXE V NEAKREDITOVANÉM ZARÍZENÍ	
Odborný modul - OM 3	Odborná praxe u poskytovatele zdravotní péče
Typ modulu	povinný
Rozsah modulu	40 hodin odborné praxe
Seznam výkonů	
Orientační posouzení léčiva užívaná pacientem a účinné látky podávané v medikaci s ohledem na možné vzájemné interakce	
Odebrání lékové anamnézy u pacienta ve vlastním sociálním prostředí a upozornění na možné interakce užívání léků	
Odebrání lékové anamnézy u pacienta ve vlastním sociálním prostředí a upozornění na možné nežádoucí účinky léků	
Provedení poradenské činnosti a doporučit léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis k omezení výdeje	
Upozornění na doplňky stravy, které není vhodné užívat současně s indikovanými léčivými přípravky či v souvislosti s jejich užitím	

Upozornění pacienta u lokálně aplikovaných léčivých přípravků s léčivou látkou ketoprofen, že ošetřená místa	
Upozornění pacienta na případná rizika komplikací při nepravidelném užívání léčiva (např. antibiotika, antihypertenziva)	
Aplikace medikace do zajištěného vstupu (PORT, PICC, epidurální katétr)	
Aplikace infuzní terapie subkutánně (např. hypodermoklýzu)	
Seznámení se s doporučenými postupy (standard, směrnice) pro podávání léčivých přípravků na pracovišti a	
Příprava hlášení Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv při podezření na nežádoucí účinky léčivého přípravku (L)	
Edukace pacienta a osoby blízké v zásadách pravidelného užívání lékařem předepsaných léčiv (compliance)	
Edukace pacienta a osoby blízké v zásadách pravidelného užívání antibiotik pro prevenci vzniku mikrobiální	
Edukace pacienta a osoby blízké ve vhodných a nevhodných kombinacích užívaných předepsaných léčiv vzhledem k	
Výkony spojené s praktickou a teoretickou realizací odborné písemné práce na individuálně zvolené téma se	
Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent bude mít p</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. farmakologické pojmy 2. jednotlivé fáze farmak 3. pojmy léková anamn 4. u vybraných lékových 5. mechanismus působení 6. praktické příklady int 7. pojem terapeutická š 8. zvláštnosti farmakote 9. léčiva nevhodná ve st 10. léčiva nevhodná v d 11. vybrané lékové skup 12. příklady léčiv často 13. příklady léčiv a účinn 14. příklady léčiv a účinn 15. příklady léčiv a účinn 16. příklady léčiv a účinn 17. příklady léčiv a účinn 18. příklady léčiv a účinn 19. příklady léčiv a účinn 20. principy antimikrob 21. příklady léčiv a účinn 22. příklady léčiv a účinn 23. příklady léčiv a účinn 25. upozornit na doplňk 26. příklady léčiv a účinn 27. materiály pro preve <p>Absolvent bude připra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zhodnotit léčiva užívá 2. zhodnotit léčiva užívá 3. odhalit nevhodné kon 4. zhodnotit léčiva užívá 5. vysvětlit možné nežá 6. upozornit pacienta na 7. doporučit vhodné na 8. doporučovat léčivé p 9. podávat infuzní terap 10. podat až 40% glukó 11. provádět poradensk 12. edukovat pacienta a 13. přispívat ke zvýšení
Způsob ukončení modulu	Hodnocení úrovně dosa

4 Hodnocení účastníka v průběhu vzdělávání

Lektor pro teoretickou výuku vypracovává studijní plán a plán plnění praktických výkonů, které má účastník specializačního vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat a průběžně prověřuje jeho znalosti, vědomosti a dovednosti. Do Logbooku zapisuje ukončení každého modulu a termíny omluvené absence.

Odborná praxe na akreditovaných i neakreditovaných pracovištích probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště, má specializovanou způsobilost a délku praxe v příslušném oboru alespoň 3 roky. Školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka specializačního vzdělávání a do Logbooku potvrzuje splnění předepsaných výkonů na pracovišti.

5 Profil absolventa

Absolvent specializačního vzdělávání v oboru Domácí péče a hospicová péče bude připraven provádět, zajišťovat a koordinovat základní, specializovanou a vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči a paliativní péči v oboru Domácí péče a hospicová péče. Je oprávněn na základě vlastního posouzení a rozhodnutí, v souladu s platnými právními předpisy poskytovat zdravotní služby nevyлéčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu u poskytovatelů zdravotních služeb uvedených v §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo domácí péči podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

5.1 Charakteristika profesních kompetencí, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru Domácí péče a hospicová péče je připravena ve vlastním sociálním prostředí pacienta:

- a) bez odborného dohledu a bez indikace
1. zavést a ukončit domácí péči,
 2. vyplnit poukaz domácí péče - kód 06 a zahájit vedení zdravotnické dokumentace,
 3. odebrat anamnézu, provést fyzikální vyšetření s využitím měřících technik, hodnotících škál, přístrojové techniky (např. EKG, pulsní oxymetr apod.) a zhodnotit zdravotní stav pacienta,
 4. plánovat samostatně obsah, rozsah i časovou náročnost ošetrovatelské péče, určit typ ošetrovací návštěvy, stanovit počet a rozsah ošetrovatelských výkonů s ohledem na aktuální zdravotní stav pacienta,
 5. odeslat pacienta do péče jiných zdravotnických pracovníků - např. praktickému lékaři či lékaři specialistovi (diabetologovi, cévnímu chirurgovi, podiatrovi), stomické sestře, nutričnímu terapeutovi apod.,
 6. indikovat odběry biologického materiálu (např. krev, moč, sputum, kultivační stěry apod.) s ohledem na aktuální zdravotní stav pacienta,
 7. vyhotovit ambulantní ošetrovatelskou zprávu s nálezem a popisem aktuálního zdravotního stavu,
 8. předepisovat vymezené zdravotnické prostředky pacientům, zejména:

- a) terapeutické krytí a obvazové materiály k ošetření nehojících ran včetně postradiační dermatitidy (např. obvazový materiál, náplasti, prostředky vlhkého hojení, např. obvazy s aktivním uhlím, hydrokoloidy, hydrogely, hydropolymery, měkké silikon, bioaktivní obvazy, sterilní a nesterilní krytí/materiály apod.),
 - b) kompenzační zdravotnické prostředky pro zajištění mobility (např. berle, hole, chodítka pro osoby se zdravotním postižením pohybového ústrojí a pro osoby, které potřebují oporu při chůzi, pomůcky pro vybavení koupelny a WC apod.),
 - c) inkontinenční zdravotnické prostředky (např. pleny absorpční dámské a pánské, plenkové kalhotky pro imobilní pacienty, navlékací plenkové kalhotky pro mobilní pacienty, sáčky urinální - denní i noční, podložky pod nemocné apod.),
 - d) stomické zdravotnické prostředky bez schválení revizním lékařem (např. systémy jednodílné nebo dvoudílné kolostomické uzavřené - sáčky, systémy jednodílné nebo dvoudílné ileostomické uzavřené - sáčky, systémy jednodílné nebo dvoudílné urostomické - sáčky, podložky, krytky, zátky, prostředky čistící nebo ochranné stomické apod.),
 - e) kompresivní zdravotnické prostředky (např. elastické bandáže a antitrombotické punčochy či podkolenky, pažní návleky na lymfatické otoky horních končetin, břišní pás apod.),
 - f) diabetické zdravotnické prostředky (např. proužky apod.).
9. indikovat, zavádět a udržovat inhalační terapii,
 10. indikovat, zavádět a udržovat domácí oxygenoterapii,
 11. hodnotit účinnost domácí oxygenoterapie prostřednictvím pulsního oxymetru,
 12. indikovat infuzní terapii a podat krystaloidní roztoky nebo glukózu u pacienta s ověřenou hypoglykemií,
 13. zavádět periferní žilní katétrů osobám starším 3 let včetně jejich odstranění,
 14. indikovat a provádět katetrizaci, intermitentní katetrizaci a rekatetrizaci močového měchýře u mužů,
 15. indikovat a zavádět gastrickou sondu,
 16. indikovat a provádět výplach střev (klyzma),
 17. indikovat, předepisovat a aplikovat profylaktická krytí v rámci preventivních opatření u pacientů s rizikem rozvoje poškození kožní integrity,
 18. indikovat, předepisovat a aplikovat obvazové materiály pro fázové hojení ran, ošetřovat akutní i chronické (nehojící se) rány a defekty včetně peristomální kůže a dermatitidy u pacientů po radioterapii,

19. extrahovat stehy u chirurgických ran hojících se per primam,
20. ošetřovat zajištěné cévní vstupy PICC, PORT, epidurální katétr včetně obsluhy lineárního dávkovače a infuzní pumpy,
21. hodnotit orientačně kognitivní funkce pacienta (např. MMSE, Test hodin apod.),
22. podílet se na eradikaci šíření infekčního nebo parazitárního onemocnění,
23. poskytovat paliativní péči, koordinovat multidisciplinární týmovou spolupráci při zajištění péče o pacienta v terminální fázi nemoci a terminálním stavu,
24. provázet osoby blízké terminálním stavem pacienta,
25. doprovázet umírajícího pacienta,
26. poskytovat psychosociální podporu pacientům a osobám blízkým při péči o pacienta v terminálním stavu a pozůstalým,
27. edukovat pacienty a provádět poradenskou činnost pro osoby blízké v postupech ošetrovatelské péče, v možnostech sociální pomoci, při zajištění paliativní péče o pacienta v terminální fázi nemoci a terminálním stavu,
28. vyhotovit plán paliativní péče ve spolupráci s pacientem a osobami blízkými pacienta včetně plánování náročnosti ošetrovatelské péče vzhledem k diagnóze a předpokládanému vývoji zdravotního stavu pacienta,
29. provádět poradenskou činnost a doporučovat léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis k ovlivnění aktuálních symptomů pacienta (např. mukolytika, expektorancia, analgetika, laxativa, vitamíny apod.),
30. edukovat pacienta a jeho osoby blízké (rodinné příslušníky, pečující) ve vhodných (a nevhodných) kombinacích užívaných léčiv vzhledem k potravinám, tekutinám, léčivým rostlinám a přípravkům, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis,
31. hodnotit zdravotní rizika jednotlivce za účelem včasného záchytu vzniku onemocnění,
32. poskytovat poradenskou činnost v oblasti prevence onemocnění, případně ve spolupráci s odpovědnými orgány,
33. poskytovat poradenskou činnost v oblasti očkování,
34. poskytovat poradenskou činnost v prevenci šíření infekčních onemocnění,
35. edukovat pacienty a jejich osoby blízké (pečující, rodinné příslušníky) v zajištění ošetrovatelské péče a v prevenci komplikací vzhledem k průběhu onemocnění (např. u onemocnění diabetes mellitus, u kardiovaskulárních onemocnění, před plánovaným vyšetřením - např. před endoskopií apod.).

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, poskytovatelé zdravotních služeb a pracoviště zajišťující teoretickou výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditovány dle ustanovení §45 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle příslušného vzdělávacího programu.

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

EPIS

Personální zabezpečení	Lektorem pro teoretickou výuku může být zdravotnický nebo jiný odborný pracovník s ukončeným kvalifikačním vzděláním v oboru, který odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu:
	- všeobecná zdravotní sestra se specializovanou způsobilostí v oboru např. Organizace a řízení ve zdravotnictví, Ošetrovatelská péče o dospělé, Ošetrovatelská péče o pacienty ve vybraných klinických oborech, Komunitní ošetrovatelská péče, Ošetrovatelská péče v chirurgických oborech, Ošetrovatelská péče v geriatrici, Ošetrovatelská péče v anesteziologii, resuscitaci a intenzivní péči, Domácí péče a hospicová péče apod., nebo
	- všeobecná sestra se zvláštní odbornou způsobilostí, kterou získala absolvováním vzdělávacího programu certifikovaného kurzu např. domácí péče, paliativní péče, péče o seniory, péče o pacienty s demencí, péče o nehojící se (chronické) rány, katetrizace močového měchýře u mužů, péče o pacienta s bolestí, zajištění cévních vstupů apod., nebo
	- dětská sestra se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí, nebo
	- všeobecná sestra nebo dětská sestra s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let, nebo
	- lékař se specializovanou způsobilostí, zvláštní odbornou způsobilostí nebo zvláštní specializovanou způsobilostí,
	- fyzioterapeut,
	- nutriční terapeut,
	- zdravotnický záchranář,
	- psycholog,
	- právník,
	- sociální pracovník nebo zdravotně-sociální pracovník,
	- další odborný pracovník - např. pedagogický pracovník, speciální pedagog, ekonom, farmaceut, ergoterapeut, duchovní, poradce pro pozůstalé, koordinátor podpůrného a paliativního týmu, vysokoškolsky vzdělaný pracovník hospice s psychoterapeutickým výcvikem, pověřený pracovník zřizovatele (Krajského úřadu) se vztahem k vyučované problematice, pověřený pracovník Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL) se vztahem k vyučované problematice apod.
	Školitelem odborné praxe může být zdravotnický pracovník:
	- všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru např. Organizace a řízení ve zdravotnictví, Ošetrovatelská péče o dospělé, Ošetrovatelská péče o pacienty ve vybraných klinických oborech, Ošetrovatelská péče v interních oborech, Komunitní ošetrovatelská péče, Ošetrovatelská péče v chirurgických oborech, Ošetrovatelská péče v geriatrici, Ošetrovatelská péče v anesteziologii, resuscitaci a intenzivní péči, Domácí péče a hospicová péče apod., nebo
- všeobecná sestra se zvláštní odbornou způsobilostí, kterou získala absolvováním vzdělávacího programu certifikovaného kurzu např. domácí péče, paliativní péče, péče o seniory, péče o pacienty s demencí, péče o nehojící se (chronické) rány, katetrizace močového měchýře u mužů, péče o pacienta s bolestí, zajištění cévních vstupů apod., nebo	
- dětská sestra se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí, nebo	
- všeobecná sestra nebo dětská sestra s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let, nebo	
- lékař se specializovanou způsobilostí, zvláštní odbornou způsobilostí nebo zvláštní specializovanou způsobilostí.	

Věcné a technické vybavení	Pro teoretickou část vzdělávacího programu:
	- standardně vybavená učebna s PC a dataprojektorem a s možností přístupu k internetu,
	- modely a simulátory potřebné k praktickým nácvikům poskytnutí neodkladné resuscitace se signalizací, která ověřuje správnost postupu,
	- pomůcky k praktickým nácvikům kinestetiky, Bobath konceptu, při aktivizaci pacienta, nácviky vertikalizace a lokomoce,
	- modely a pomůcky k praktickým nácvikům aplikace léčiv do cévních vstupů a jejich ošetření,
	- modely a pomůcky k praktickým nácvikům katetrizace močového měchýře u muže,
	- přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení), možnosti podpory teoretické výuky pomocí e-learningu.
Organizační a provozní požadavky	Pro praktickou část vzdělávacího programu:
	- pracoviště pro výuku odborné praxe v akreditovaném zařízení je vybaveno dle platných právních předpisů, věcného a technického vybavení.
	- Pro uskutečňování odborné praxe je podmínkou poskytování zdravotních služeb:
	a) nevléčitelně nemocným pacientům v terminálním stavu ve speciálních lůžkových zařízeních hospicového typu podle §44a zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo
	b) domácí péče podle §10 odst. 1 písmeno b) zákona č. 372/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil.	
- Akreditované zařízení na realizaci vzdělávacího programu musí splňovat povinnosti akreditovaných zařízení podle §50 zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů a vést dokumentaci o vzdělávání podle vzdělávacího programu v souladu s §50 odst. 1 písmeno e) zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.	

7 Tabulka modulů

Specializační vzdělávání všeobecných sester v oboru - Domácí péče a hospicová péče				
Kód	Typ	Název	Rozsah	Počet kreditů
OM 1	P	Domácí péče	4 týdny T - 160 hod.	80 (á 4 kredity/den)
		Odborná praxe v neakreditovaném zařízení	3 týdny Pr - 120 hod.	15 (á 1 kredit/den)
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	1 týden Pr AZ - 40 hod.	15 (á 3 kredity/den)
OM 2	P	Paliativní péče	1 týden T - 40 hod.	20 (á 4 kredity/den)
		Odborná praxe v neakreditovaném zařízení	1 týden Pr - 40 hod.	5 (á 1 kredit/den)
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	1 týden Pr AZ - 40 hod.	15 (á 3 kredity/den)
OM 3	P	Farmakologie	1 týden T - 40 hod.	20 (á 4 kredity/den)
		Odborná praxe v neakreditovaném zařízení	1 týden Pr - 40 hod.	5 (á 1 kredit/den)
			T - teorie Σ 240 hod.	
			Pr - praxe Σ 200 hod.	
			Pr - AZ Σ 80 hod.	

			Celkem 520 hod.	175 kreditů
--	--	--	------------------------	--------------------

Vysvětlivky: P - povinné, OM - odborný modul, Pr - praxe, Pr AZ - praxe na pracovišti akreditovaného zařízení

8 Seznam doporučených zdrojů

Doporučená literatura

AMBLER, Zdeněk. Poruchy periferních nervů. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2013. ISBN 978-80-7387-705-7.

BULAVA, A. Kardiologie pro nelékařské zdravotnické obory. Praha: Grada Publishing, 2017. 224 s. ISBN 978-80-271-0468-0.

BUŽGOVÁ, Radka. Paliativní péče ve zdravotnických zařízeních: potřeby, hodnocení, kvalita života. Praha: Grada, 2015. Sestra. ISBN 978-80-247-5402-4.

BUŽGOVÁ, Radka. Dětská paliativní péče. I. Vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. 237 s. Sestra.

BYDŽOVSKÝ, J., KABÁT, J. Ošetřovatelství a sociální práce v paliativní péči. Praha: Zdravotní ústav Most k domovu, z. ú., Příbram: Ústav sv. Jana Nepomuka Neumanna, 2015. 140 s. ISBN: 978-80-905973-2-7 (brož.), 978-80-905973-3-4 (pdf), 978-80-905973-4-1.

ČELEDOVÁ, Libuše, Zdeněk KALVACH a Rostislav ČEVELA. Úvod do gerontologie. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3404-3.

FEJFAROVÁ, Vladimíra a Alexandra JIRKOVSKÁ. Léčba syndromu diabetické nohy odlehčením. Praha: Maxdorf, 2015. Jesenius. ISBN 978-80-7345-436-4.

GÄRTNEROVÁ, Aranka. V době zármutku: těm, kteří ztratili blízkého člověka - těm, kteří je provázejí. 3. vyd. Praha: Cesta domů, 2013. 27 s. ISBN 978-80-904516-6-7.

GŘIVA Martin. Paliativní péče v kardiologii. 1. vyd. Praha Triton, 2018. 272 s. ISBN 978-80-7553-481-1.

GURKOVÁ, Elena. Nemocný a chronické onemocnění: edukace, motivace a opora pacienta. Praha: Grada Publishing, 2017. Sestra. ISBN 978-80-271-0461-1.

HAUKE, Marcela. Když do života vstoupí demence, aneb Praktický průvodce péčí o osoby s demencí nejen v domácím prostředí. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2017. ISBN 978-80-906320-3.

HERLE, Petr. Diferenciální diagnostika v neurologii. Praha: Raabe, 2015. Diferenciální diagnostika. ISBN 978-80-7496-171-7.

HOLUBOVÁ, Adéla, Helena NOVOTNÁ a Jana MAREČKOVÁ. Ošetřovatelská péče v gastroenterologii a hematologii. Praha: Mladá fronta, 2013. Sestra. ISBN 978-80-204-2806-6.

ILARDI, Stephen S. Jak vyléčit depresí, aneb, Šest kroků k zdravému životnímu stylu.. Voznice: Leda, 2015. ISBN 978-80-7335-418-3.

JILICH, David a Veronika KULÍŘOVÁ. HIV infekce: současné trendy v diagnostice, léčbě a ošetrovatelství. Praha: Mladá fronta, 2014. Aeskulap. ISBN 978-80-204-3325-1.

JIRKOVSKÁ, Alexandra a Robert BÉM. Praktická podiatrie: zásady péče o pacienty se syndromem diabetické nohy. Praha: Maxdorf, c2011. Jessenius. ISBN 978-80-7345-245-2.

KABELKA, Ladislav. Geriatrická paliativní péče a komunikace o nemoci. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Mladá fronta, 2018. Edice postgraduální medicíny. ISBN 978-80-204-5049-4.

KALVACH, Zdeněk, Libuše ČELEDOVÁ, Iva HOLMEROVÁ, et al. Křehký pacient a primární péče. Praha: Grada, 2011. 400 s. ISBN 978-80-247-4026-3.

KARÁSEK, David. Diabetická dyslipidemie. Praha: Maxdorf, [2018]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-556-9.

KLEMPÍŘ, Jiří. Poruchy výživy u Parkinsonovy a Huntingtonovy nemoci. Praha: Mladá fronta, 2013. Lékař a pacient. ISBN 978-80-204-2834-9.

KOLÁŘ Milan. Respirační infekce a jejich léčba. Praha: Maxdorf, [2016]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-481-4.

KÖNIG, Jutta a Claudia ZEMLIN. 100 chyb při péči o lidi s demencí. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1184-6.

KUPKA, Martin. Psychosociální aspekty paliativní péče. Praha: Grada, 2014. Psyché. ISBN 978-80-247-4650-0.

KURUCOVÁ, Radka. Zátěž pečovatele: posuzování, diagnostika, intervence a prevence v péči o nevléčitelně nemocné. Praha: Grada Publishing, 2016. Sestra. ISBN 978-80-247-5707-0.

KVAPIL, Milan. Diabetologie 2018. V Praze: Stanislav Juhaňák - Triton, 2018. ISBN 978-80-7553-549-8.

MARKOVÁ, Alžběta. Hospic do kapsy: příručka pro domácí paliativní týmy. 2. aktualizované vydání. Praha: Cesta domů, 2015. ISBN 978-80-905809-4-7.

MATĚJOVSKÁ KUBEŠOVÁ, Hana. Vybrané klinické stavy u seniorů: úskalí diagnostiky a terapie. Praha: Mladá fronta, 2015. ISBN 978-80-204-3394-7.

MELLANOVÁ, Alena. Psychosociální problematika v ošetrovatelské profesi. Praha: Grada Publishing, 2017. Sestra. ISBN 978-80-247-5589-2.

MOSETTER, Kurt a Andrea-Anna CAVELIUS. Alzheimer je cukrovka: proč cukr způsobuje demenci a co dělat proti zapomínání. Praha: Euromedia, 2017. Esence. ISBN 978-80-7549-324.

NEJEDLÁ, Marie. Fyzikální vyšetření pro sestry. 2. přepracované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Sestra. ISBN 978-80-247-4449-0.

PELIKÁNOVÁ, Terezie a Vladimír BARTOŠ. Praktická diabetologie. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Maxdorf [2018]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-559-0.

PERUŠIČOVÁ, Jindra. Diabetes mellitus: onemocnění celého organismu. Praha: Maxdorf, [2017]. Jessenius. ISBN 978-80-7345-512-5.

POKORNÁ, Andrea a Romana MRÁZOVÁ. Kompendium hojení ran pro sestry. Praha: Grada, 2012. Sestra. ISBN 978-80-247-3371-5.

SLÁMA, Ondřej, Ladislav KABELKA a Jiří VORLÍČEK. Paliativní medicína pro praxi. 2., nezměn. vyd. Praha: Galén, 2011. 363 s. ISBN 9788072628490.

SLÁMOVÁ, Regina, Alžběta MARKOVÁ, Petra KUBÁČKOVÁ a Barbora ANTONOVÁ. Praktický průvodce koncem života: rozcestník pro nemocné a pečující. Brno: Edika, 2018. ISBN 978-80-266-1279-7.

SVAČINA, Štěpán. Léčba obézního diabetika. Praha: Mladá fronta, 2018. ISBN 978-80-204-4901-6.

SVATOŠOVÁ, Marie. Hospice a umění doprovázet. 7. dopl. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, 149 s. ISBN 9788071955801.

SVATOŠOVÁ, Marie. Víme si rady s duchovními potřebami nemocných? 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 109 s. ISBN 9788024741079.

ŠPIČÁK, Julius. Novinky v gastroenterologii a hepatologii II. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0318-8.

ŠTEFÁNKOVÁ, Jozefína a Silvie LACIGOVÁ. Motivace pacienta v diabetologické ambulanci. Praha: Mladá fronta, 2017. Aeskulap. ISBN 978-80-204-4590-2.

ŠTĚTKÁŘOVÁ, Ivana. Moderní farmakoterapie v neurologii: praktické přístupy k preskripci. Praha: Maxdorf, 2015. ISBN 978-80-7345-453-1.

TEPLAN, Vladimír. Nefrologické minimum pro klinickou praxi. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Mladá fronta, 2017. Aeskulap. ISBN 978-80-204-4370-0.

THOMAS, James a Tanya MONAGHAN. Klinické vyšetření: moderní propedeutika: rady, tipy, návody pro praxi. Praha: Grada publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0108-5.

TOMEŠ, Igor, Eva DRAGOMIRECKÁ, Katarina SEDLÁROVÁ a Daniela VODÁČKOVÁ. Rozvoj hospicové péče a její bariéry. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2941-4.

VÍTOVEC, Jiří, Jindřich ŠPINAR a Lenka ŠPINAROVÁ. Farmakoterapie kardiovaskulárních onemocnění. 3., zcela přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-247-4713-2.

VÍTOVEC, Jiří, Jindřich ŠPINAR, Lenka ŠPINAROVÁ a Ondřej LUDKA. Léčba kardiovaskulárních onemocnění. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0624-0.

VORLÍČEK, Jiří, Jitka ABRAHÁMOVÁ a Hilda VORLÍČKOVÁ. Klinická onkologie pro sestry. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. Sestra. ISBN 978-80-247-3742-3.

ZAKIJANOV, Oskar a Vladimír TESAŘ. Průvodce klinickou nefrologií a dialýzou pro internisty. Praha: Mladá fronta, 2018. edice Postgraduální medicíny. ISBN 9788020448606.

ZVĚŘOVÁ, Martina. Alzheimerova demence. Praha: Grada Publishing, 2017. Psyché. ISBN 978-80-271-0561-8.

ZRUBÁKOVÁ, Katarína a Štefan KRAJČÍK. Farmakoterapie v geriatrici. Praha: Grada Publishing, 2016. Sestra. ISBN 978-80-247-5229-7.

Další zdroje:

FIALOVÁ Daniela - TOPINKOVÁ Eva. Koncept léčiv nevhodných ve stáří - farmakologické a farmakoepidemiologické aspekty. Časopis Remedia on-line. Dostupné on-line <http://www.remedia.cz/Okruhy-temat/Geriatrie/Koncept-leciv-nevhodnych-ve-stari-farmakologicke-a-farmakoepidemiologicke-aspekty/8-13-b1.magarticle.aspx>

RADBRUCH Lukas - PAYNE Sheila a kolektiv. Standardy a normy evropské hospicové a paliativní péče v Evropě. Česká společnost paliativní medicíny České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně. 2009. Dostupné on-line: <https://www.paliativnimedicina.cz/paliativni-medicina/standardy-a-normy-hospicove-a-paliativni-pece-v-evrope/>

SLÁMA Ondřej - ŠPINKOVÁ Martina - KABELKA Ladislav. Standardy paliativní péče. Česká společnost paliativní medicíny České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně. Praha. 2013. Dostupné on-line: https://www.paliativnimedicina.cz/wp-content/uploads/2016/11/standardy-pp_cspm_2013_def.pdf

Strategie České Alzheimerovské společnosti P-PA-IA. Péče a podpora lidem postiženým syndromem demence. Revidovaná verze 2013, Praha: Česká Alzheimerovská společnost, 2014. 19 s. Dostupné z [www](http://www.alzheimer.cz/res/archive/003/000390.pdf?seek=1455023161): <<http://www.alzheimer.cz/res/archive/003/000390.pdf?seek=1455023161>>

[Metodický pokyn MZ ČR k poskytování mobilní specializované paliativní péče](#), č. 13/2017/2 VěMZ, znění účinné od 15.12.2017

Vyhláška [č. 92/2012 Sb.](#), o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška [č. 98/2012 Sb.](#), o zdravotnické dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška [č. 134/1998 Sb.](#), kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška [č. 353/2017 Sb.](#), o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2018, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška [č. 505/2006 Sb.](#), kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon [č. 89/2012 Sb.](#), občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon [č. 96/2004 Sb.](#), o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů

Zákon [č. 108/2006 Sb.](#), o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon [č. 48/1997 Sb.](#), o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon [č. 268/2014 Sb.](#), o zdravotnických prostředcích a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon [č. 372/2011 Sb.](#), o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů

Zákon [č. 378/2007 Sb.](#), o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů

EPIS